

Úságkivágások.

Írta: SZIKRA.

Két úságkivágást hozott ma a posta. Az egyik en ez áll:

»Az albán asszony szegény, szül és dolgozik; ezekkel törődjék Iska, a magyar feministák nagy főpapnője. Menjen el a balkáni asszonyok közé, akkor tán meg lesz elégedve szegény, nem nagy igényű nem zsúrozó, nem politizáló idevalósi nemével. Szülni s dolgozni különben nem szegény, úgy-e főpapnő!«

Ezt a pár sort egy kedves rokonom küldte, azzal a biztos tudattal, hogy pompás »trompf«-ot zúdít feminista fejemre.

Hogy »Deli« e pár sort megírta, hogy azt az én nagyon szeretett barátnőm nekem elküldte, gondolkodóba ejtett:

Hogyan is áll ez a dolog? Nekik van-e igazuk? Vagy nekem? Hol a súlypont? Mi a lényeges?

Mindenek előtt mi az ő szempontjuk s mi a mienk, feministáké?

Ők azt mondják: Az asszony egy és változhatlan rendeltetése a földön az hogy: szüljön. Punktum. Amen. Schluss.

Mi pedig azt feleljük: Hogy a nőnek változhatatlan rendeltetése a földön az, hogy anya legyen, annyira természetes és magától értetődő, hogy ezért még dicséretet, lelkesedést se, de még csak — szót sem érdemel. Hiszen ezt a sajátságot osztja minden nőnemű állattal. De, — csakis és kizárólag anyának lenni, ez ma már, nézetünk szerint, sem az ő, sem a gyermekei, sem a társadalom szempontjából nem elég. Kell, hogy anyai mivolta mellé még egy csomó »is« sorakozzék. Sok »is«. Temérdek »is«. Mert csakis a lelket benépesítő kedélyt, tudást benépesítő »is«-ek sokasága avatja a nőt emberré. Tehát nem elég, ha jó anya, — de legyen kiválóan okos anya is. Ne érje be, hogy csak jó feleség legyen, de igyekezzék férje igazi élettársává is evolválni. Ne legyen csak lelkes honleány, — de fejlessze ki magát hasznos honpolgárrá is, stb. stb.

Mivel pedig mind ennek elérésére nem látunk se más utat, se más módot, mint a választók sorába való felvételt, mely lehetővé tenné, hogy az asszony ott lehessen, ahol a nevelés ügyét tárgyalják, ahol a törvényeket szentesítik, ahol a szociális- és kulturális munkát kiszabják, elosztják, lehetővé teszik, mivel másrészt, napnál világosabban látjuk, hogy aki nem szavazó »annak a szava nem ér;« — hogy aki nem szavazó, azt nem tekintik egyenértékűnek a szavazóval, — mindezt igenis küzdünk, érvelünk, bizonyítunk a választójog elérésének érdekében. De talán nem is jó mondom. Hiszen túl vagyunk az érvelések és bizonyítások kezdetleges korszakán. Ma már csak küzdenünk kell, (huszadik század igazságérzetének, szabadságérzetének örök szegényére!) küzdenünk egy olyan igazságosságért, aminek »miért«-jét, jogosultságát csakis¹ az nem látja, aki erőnek erejével bezárja szeméit.

Hogy tehát az albán nők mennyit ülnek és mennyit szülnék, ezt igazán nem kérdezem, — az a kultúrfok, amelyen a Balkán áll, nem lehet irányadó a mi kultúrtörekvéseinknél. Jellemző csak az, hogy még az a lángeszű »Deli« sem látja meg a különbséget albán asszony és magyar asszony létszükséglete között. Ebből azt az igen érdekes tapasztalatot vonom le, hogy az emberi agy (még a legkiválóbb férfiaknál is) nem egyenletesen nyílik meg a civilizációnak, hanem hogy a különböző góczok, dúcok, tekervények mindenike külön-külön tárul fel, vagy zárkózik el, — s míg az egyik átformálódik, addig másik öregre kövesedik, ez progresszive eszméket, eszményeket fogad be, az marad prehisztorikus primitív-ségében. Ezért van az, hogy egy és ugyanazon ember, míg egyrészt csodás előreérzéssel, szinte próféta-szerűen tud a jövőbe látni, embertársai gondolatait é tizedekkel megelőzni, másrészt felfogása p. o. a vadászatról, vagy a vallásról, vagy az »úr« előjogairól de legkivált az asszonyokról csak ott van még is, ahol őse gondolkodása volt ötszáz, kétezer, vagy pláne ötvenezer esztendővel ezelőtti időkben.

De lássuk a másik úságkivágást: ez Pluier (Szini Gyula) kedves és szellemes csevegését tartalmazza, címe: »Hajadoni adó.«

Az van benne megírva, hogy Ausztria nem csupán az agglagényeket, de minden — 2400 korona jövedelmen felül kereső — aggszüzet és meg akar adóztatni. (Vajjon az apácakolostorok, e par excellence aggszüzeket tartalmazó intézmények is adózás alá fognak esni?)

»Már most, — írja a szellemes tárcaíró, — már most, az a kérdés: mit szólnak a feministák ezen az új adónemhez, amely elsősorban őket sújtja?«

Ez a mondat nem hagy nyugtot.

Folyton folyvást kérdezgetem magamtól:

»Miért első sorban?« Miért, oh miért azonosítják még legjobb akaratú írónk is a feminizmus vénleánysággal? Miért oh miért? Be szeretnék végre valahára választ kapni, mert így a magam asszonyi véges eszemmel ezt még eddig soha sem volnék képes kisütni. Hiszen a feminizmus, — ahogy azt mi értjük — minden nő és elsősorban nem a leányok az asszony ügye. Az ő sorsát akarjuk igazságos törvényekkel körülsáncolni. Igen, az övét: a feleségét, az anyáét, az özvegyét. S ha célt érünk, elsősorban is az asszonyoknak lesz abból haszna.

Hogy mégis vannak férjhez nem ment nők a feministák között, az a világért sem azért van,

a feminizmus »elsősorban is az ő ügyük«, — de azért, mert őket köti legkevesebb béklyó. Ha egyszer a saját egyéni előítéleteiből kinőtt, — ha azokat leküzdte, — azután rendszerint aránylag már könnyű szerrel kiszabadulhat a többé kevésbé közeli rokonok lebeszélő szóáradatából, s ekkor legott beállhat a csatasorba, hogy a némák, a hanghoz nem jutók és az elnémítottak, ügyéért harcoljon.

Ellenben minden férjes asszony nem azért nem vesz részt a feministák küzdelmében, mert nem tartozik reá a dolog, — hiszen dehogy is nem tartozik! Sőt, sőt! Elsősorban ő reá tartozik! — de azért, mert a férjes asszony ma még rabmadár, — ha Európában nincs is háremekbe zárva. Kalitkája tárva-nyitva áll, — igaz! — de törvény, szokás, társadalom folytonfolyvást ott ólálkodik körülötte a kényszer hosszú ollójával, s amint a madár meglebbenti szárnyát, — Klikk! Klikk! rendre-rendre sietnek azt letörögetni, lenyesegetni...

Fájdalmasan tapasztalom, hogy az antifeministák inkább az olló pártján állnak, semmint a repülő szárnyokén! De menjünk tovább: Szini Gyula tárcája végén szó szerint ezeket mondja: »Nem jön-e mindég előbb a kötelesség, érdem, jogalap, és csak azután a jogosítás?« Szent Isten! Hát még most sincs bebizonyítva? még most se vette a világ tudomásul, hogy a nő megtette kötelességét: Ült eleget! Szült eleget! \$rdeme is volt, — hiszen Goethének is volt anyja, sőt még Mohamednek is volt anyja, a bölcs Fatma, — és felelősége: a még bölcsebb Katisba! Ami pedig a jogalapot illeti, hogy értsük ezt? A család központja az a kacsaláb, amelyen az otthon mesevára forog, nem elég jogalap? Mi kell ahhoz, hogy jogosítását elismerjék?

Hát ez a sor: »Miért követelnek jogokat, ha nem akarnak viselni adóterheket«... Mennyivel igazságosabb így irni, ezt a mondatot: »Miért követelnek tőlük adóterheket, ha nem akarnak nekik jogokat biztosítani?«

Félek uraim, — hogy az önök ollói már nem birnak az asszony szárnyaival, — mert az az olló elkopott, berozsdásodott, ám azok a szárnyak pedig már egészen megnőttek.